

støttede Skolevæsen. Jeg kaster ikke Takke af Betydning for noget Uvovligt paa disse to Mænd, der have handlet ved private Dispositioner med deres Egte, som de vore fuldt berettigede til, men jeg retter Bebreidelse imod Understøttelsesmaaden, der er saa falsk og uklar, at disse to Mænd i deres gamle Dage have kunnet været bevægede til at gøre Dispositioner til Skade for de af dem ved saa Manges Hjælp grundede Opdragelsesinstituter, som jeg ganske roligt tør paastaa ikke vilde have tiltalt nogen af begge Ungdoms Deer om disse Anliggender. Jeg kan ved denne Sag ikke indse Andet, end at vil man en Reform, og vil man gøre Noget for at saa Oldnordist ind i Skolerne, saa maa man enten følge Ministeren eller Mindretallets Forslag. Jeg tror ikke, at de nuværende Skoler ere saa flemme til at indprente tydske Aand, thi jeg veed aldrig, at der nogenstunde i Danmarks Historie har været mere Uenighed mellem Danmark og Tydskland, end siden vi fik den tydske Skole af 1845, saa af den Grund forekommer det mig ikke, at man kan sige, at den danske Aand er bleven farlig paa-virket. Det forekommer mig overhovedet ikke, at man kan sige, at Folkeaanden dannes, om end overleveres i Skolerne. Nei, Folkeaanden hviler paa ganske andre Magter. Forhen, dengang da Baldemærernes og de islandske Skjalde sang ved vort Hof, da var det vitterligt, at det var ikke Guldfundene fra Island, men det var den skattholste, misforstaaede Tanke med Korstogene, som bragte Baldemærerne til deres Seirstog til Rygen, Estland og længere seirvigt ud i Verden, men det var ikke den nordiske Aand, som førte det med sig. Der er en anden Tanke, som er bleven urgeret saa stærkt af det ærede Medlem for Biele Amts 3die Valgfreds (Th. Nielsen), nemlig den, at man ikke skulde tage Børnene saa tidlig fra Hjemmet, fordi de i Skolerne bleve ødelagte med Hensyn til deres demokratiske Anskuelser. Jeg har netop den lige stikmodsatte Mening derom, og jeg vil sige, at er

nogen efter sin Fødsel høit stillet Dreng bleven indprentet demokratisk Anskuelser, saa har han lært dem i Skolen, og har nogenstunde en tydske Dreng faaet et nationalt Sind, saa har han faaet det i Skolen, og der ligger til Slutningen den eneste forklarende Grund for, at saa mange tydske Slægter allerede i 2den Generation have staaet iblandt Danffhedens trofasteste Forkæmper. Naar det ærede Medlem endelig urgerede, at det var saa sjældent, at Folk, som gik ud fra en saadan Skole, gik ud i det praktiske Liv og viste nogen Dygtighed paa Industriens og Handlens Omraade, saa vil jeg gøre opmærksom paa, at en handlende theologisk Kandidat i 20 Aar har været Formand i Kjøbenhavns Borgerrepræsentation og at en nuværende Haandværksdrivende, der er polyteknisk Kandidat, for Dieblisset indtager den samme Plads, og jeg kunde give mange Exempler paa, hvorledes Folk, som have taget deres Embedsexamen, nu vist iblandt Andet som Møllere og i alle mulige andre gode Haandteringer. Dernæst sagde det ærede Medlem, at de ikke havde virket Noget for Folket nærmest liggende Anliggender. Det er dog karakteristisk, at, naar det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgfreds (S. A. Hansen) skulde fremføre 4 Mænd, som havde talt Bondestandens Sag og været dens bedste Advokater, var det netop 4 Mænd, der vare udgaaede fra den sorte Skole (Ufbrydelse). Hvad enten det ærede Medlem vil erkjende, det er af den Grund eller ikke, saa er det dog mærkeligt, at vi i 20 Aar have havt en fri Forsatning, og at man dog ikke kunde nævne en 5te Mand ved Siden, som ikke havde lært at ordne sine Tanker ved det anstrengende Arbejde i den lærde Skole. Jeg tror, det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgfreds (Bille) gjør Skolerne uret, naar han siger, at Eleverne ikke der skulle lære at øve deres Kræfter, at arbejde alvorligt; thi jeg siger, at enhver svær Skole, den lære nu, hvad det end maa være, er nyttig og gavnlig. Naar jeg ser paa den forestaaende Afstemning, kan jeg ikke Andet end